

ΤΟ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ ΘΑΥΜΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ, Η ΕΠΙΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ

Γιορτάζει εφέτος πανδήμως σύμπας ο Ελληνισμός ανά την υφήλιο τα 200 χρόνια από την επανάσταση του 1821, που οδήγησε ύστερα από λίγα χρόνια αιματηρών συγκρούσεων στη δημιουργία του σύγχρονου ελεύθερου Ελληνικού κράτους.

Ο πανεθνικός αυτός ξεσηκωμός και η απελευθέρωση του υπόδουλου Ελληνισμού αποτέλεσε ένα παράτολμο εγχείρημα, ένα μέγα θαύμα. Οι σκλαβωμένοι Ρωμηοί, ένας μικρός λαός, χωρίς οργανωμένο στρατό, τόλμησαν να τα βάλουν με την Οθωμανική αυτοκρατορία, σε περίοδο που το πολιτικό περιβάλλον της Ευρώπης δεν ευνοούσε τέτοιες αποσχιστικές προσπάθειες. Η Ιερά Συμμαχία, μετά τους Ναπολέοντειους πολέμους, που αιματοκύλισαν την Ευρώπη και έληξαν το 1815, είχε αναλάβει θεματοφύλακας της ευρωπαϊκής τάξης και δεν επέτρεπε καμία μεταβολή των καθεστώτων και των συνόρων. Και όμως οι Έλληνες τόλμησαν και πέτυχαν το μεγάλο θαύμα.

Αν η επανάσταση του 1821 αποτελεί ένα θαύμα, η επιβίωση του Ελληνισμού για 400 (ή και 500) χρόνια αποτελεί ένα ακόμα μεγαλύτερο θαύμα, γιατί συντελέστηκε εν μέσω τρομακτικών δυσκολιών και προβλημάτων.

Οι συνθήκες διαβίωσης των Ελλήνων κατά την Τουρκοκρατία ήταν απίστευτα σκληρές. Κατ' αρχήν είχαν να αντιμετωπίσουν μια δυσβάστακτη φορολογία. Πρώτος και κύριος ο λεγόμενος «κεφαλικός φόρος», τον οποίο ήταν υποχρεωμένοι να πληρώνουν όλοι οι μη μουσουλμάνοι υπήκοοι της Οθωμανικής αυτοκρατορίας για να έχουν το δικαίωμα να ζουν. Αναφέρεται ότι οι φοροεισπράκτορες χορηγούσαν στους ραγιάδες, που πλήρωναν αυτόν τον φόρο, σχετική απόδειξη, που έγραφε: «Ο φέρων το παρόν έχει την άδεια να φέρει επί έν έτος την κεφαλήν επί των ώμων αυτού».

Εκτός από τον κεφαλικό φόρο υπήρχαν διάφοροι άλλοι φόροι, που έκαναν τη ζωή των σκλάβων αφόρητη. Για παράδειγμα, επέβαλαν φόρο ακόμα και σε όσους έτρεφαν μακριά μαλλιά. Η έκφραση «χρωστάει τα μαλλιά της κεφαλής του» ανάγεται στον φόρο αυτόν.

Τα ποσά των φόρων ήταν πραγματικά δυσβάστακτα. Η λέξη «χαράτσι», που χρησιμοποιείται και σήμερα για να δηλώσει ένα βαρύ φόρο που προκαλεί το λαϊκό αίσθημα, αποτελεί κληρονομιά της Τουρκοκρατίας. Γκρινιάζουν οι σύγχρονοι Έλληνες πολλές φορές για τους φόρους που καταβάλλουν στο κράτος. Καμία σύγκριση όμως δεν μπορεί να γίνει με τους φόρους που πλήρωναν οι σκλαβωμένοι πρόγονοί μας.

Βέβαια οι χρηματικοί φόροι ήταν βαρείς και σκληροί. Ο πιο σκληρός ωστόσο φόρος ήταν το παιδομάζωμα, «ο φόρος αίματος», όπως ονομάστηκε. Τα παιδιά που αρπάζονταν βίαια και ακούσια από τους γονείς τους έμελλαν να αποτελέσουν τα φοβερά τάγματα των γενιτσάρων.

Πέρα από όλα αυτά οι ραγιάδες ήταν υποχρεωμένοι να υφίστανται και διάφορες εξευτελιστικές ταπεινώσεις. Ναοί, που κτίστηκαν επί τουρκοκρατίας, είχαν τις πόρτες χαμηλές για να μην μπορούν οι Τούρκοι να μπαίνουν έφιπποι και να τις βεβηλώνουν.

Οι υπόδουλοι ήταν υποχρεωμένοι να προσκυνούν τους Τούρκους που έβρισκαν στο δρόμο τους. Μάλιστα, προβλεπόταν ειδικός τρόπος να κάθονται πάνω στα υποζύγια ώστε να πηδούν αμέσως κάτω για να προσκυνήσουν. Πολλοί Τούρκοι απαιτούσαν από τους ραγιάδες να τους μεταφέρουν στον ώμο ή να τους κουβαλούν τις αποσκευές. Ακόμη, η ίδια η ζωή των ραγιάδων βρισκόταν στο έλεος του Τούρκου αφέντη, αφού ο φόνος χριστιανού δεν λογιζόταν ως έγκλημα. Είναι κάτι που δεν μπορεί να το συλλάβει ανθρώπινος νους. Υπάρχουν αναφορές ότι στην Κρήτη Τούρκοι χρησιμοποιούσαν ανυποψίαστους χριστιανούς ως στόχους για να δοκιμάσουν τα πιστόλια τους. Αρκούσαν δύο ψευδομάρτυρες να κατηγορήσουν έναν Έλληνα ότι έβρισε την πίστη των Τούρκων ώστε να οδηγηθεί στην αγχόνη. Ο απαγχονισμός και ο αποκεφαλισμός ήταν οι πιο... πολιτισμένοι τρόποι αφαίρεσης της ζωής. Υπήρχαν πολλοί άλλοι τρόποι μαρτυρικού θανάτου, όπως ο τρομερός ανασκολοπισμός.

Υπήρχε τρόπος να αλλάξει η μοίρα του ραγιά; Ναι, υπήρχε. Με μια δήλωσή του στις Οθωμανικές αρχές ότι ομολογεί πίστη στον Αλλάχ, όλα άλλαζαν με μιας. Μόλις έκανε τη δήλωση αυτή έπαυε να είναι ραγιάς και γινόταν αγάς, αφέντης. Γινόταν ισότιμος με τους άλλους Τούρκους. Αντί να προσκυνά τον προσκυνούσαν. Σταματούσε η σκληρή φορολόγηση. Δεν κινδύνευαν τα παιδιά του από το παιδομάζωμα. Ζούσε με αξιοπρέπεια χωρίς ταπεινώσεις.

Προκύπτει εύλογα το ερώτημα: Αφού ήταν τόσο εύκολο, γιατί δεν το έκαναν οι ραγιάδες; Η απάντηση είναι, διότι πίστευαν στον Τριαδικό Θεό. Γιατί ήθελαν να παραμείνουν χριστιανοί. Γιατί η πίστη ήταν βαθιά ριζωμένη μέσα τους. Γιατί δεν ήθελαν να αλλάξουν τον Θεό τους με τον Αλλάχ. Δεν είναι τυχαίο αυτό που είπε ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης: «Όταν πιάσαμε τα άρματα είπαμε πρώτα υπέρ πίστεως και μετά υπέρ πατρίδος».

Ασφαλώς υπήρξαν εξισλαμισμοί. Υπήρξαν Έλληνες που έκαναν δήλωση αλλαξοπιστίας και από ραγιάδες έγιναν αφεντάδες. Ήταν όμως λίγοι, αποτελούσαν την μειονότητα. Αν οι δηλωσίες ήταν η πλειονότητα, τότε δεν θα φτάναμε καν στην επανάσταση, διότι απλούστατα δεν θα χρειαζόταν. Δεν θα υπήρχαν ραγιάδες για να επαναστατήσουν, αφού θα είχαν γίνει ήδη αφεντάδες.

Αυτός ήταν ο λόγος που επιβίωσε ο Ελληνισμός κατά την μακρόχρονη σκληρή τουρκική κατοχή. Ήταν η βαθιά πίστη των Ελλήνων στον Χριστό. Ήταν η θέλησή τους να παραμείνουν χριστιανοί και Έλληνες και η άρνησή τους να γίνουν μουσουλμάνοι και Τούρκοι. Σε αντίθετη περίπτωση σήμερα δεν θα υπήρχε ελληνικός λαός, αφού θα είχε εξαφανισθεί, όπως συνέβη με άλλους λαούς στο παρελθόν (Σουμέριοι, Ασσύριοι, Βαβυλώνιοι κλπ).

ΒΟΗΘΗΜΑ: Τσέντου Ιωάννη, «ΑΥΤΗ ΕΣΤΙΝ Η ΝΙΚΗ Η ΝΙΚΗΣΑΣΑ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ, Η ΠΙΣΤΙΣ ΗΜΩΝ», Ομιλία, Αθήνα 2020

Κωνσταντίνος Δ.Ρίζος